

גליון 757
שנה ט"ז תשפ"ז

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

התורה ניתנה לכל הדורות

בשעה שיצא הקול בהר סיני ואמר אנכי ה' אלקיך, השמים והארץ רעשו ממנו, הימים והנהרות ברחו, ההרים והגבעות נתמוטטו, וכל האילנות כרעו תחתם, והמתים שבשואל חיו ועמדו על רגליהם, ובאו אצל הר סיני, כי התורה נתנה לאשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלקינו ואת אשר איננו פה עמנו היום, אף כל העתידים להבראות עד סוף הדורות, שם עמדו עמהם בהר סיני, כל מה שהנביאים עתידים להתנבאות בכל דור ודור, קיבלו מהר סיני, ולא כל הנביאים בלבד קיבלו נבואתם מסיני, אלא אף החכמים העומדים בכל דור ודור, כל אחד ואחד קיבל את שלו מסיני, ואפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש כבר קיבלו מסיני.

(שמו"ר כ"ח ו')

פרשת השבוע

נגיל ונשיש בזאת התורה כי היא לנו
עז ואורה

פעם אמר הרה"ק רבי שר שלום מבלעז זיע"א: מה הם הריקודים ביום שמיני עצרת ושמחת תורה, איני יכול להגיד, אבל זאת אני כן אומר, כי כל התפילות שאין להן עליה בכל ימות השנה, עולים ביום זה על ידי הריקוד.

אין מערבין שמחה בשמחה

מסופר: שנה אחת, בחודש החגים, חלתה בתו של הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א, וכשהגיע יום שמחת-תורה, החריפה מחלתה וכבר עמדה קרוב לגסיסה רח"ל. בני ביתו של הצדיק התפרצו לבית המדרש, בדיוק בשעה שרבי מאיר היה שרוי בעיצומה של שמחת ההקפות, וזעקו שיתפלל למען חיי בתו. עוב הצדיק את בית המדרש ונכנס לחדר שבו שכבה בתו החולה. הוא ראה את מצבה, חזר לבית המדרש וקרא: "ריבונו של עולם ציווית לתקוע בשופר בראש השנה ומאיר'ל תקע, ציווית להתענות ביום הכיפורים ומאיר'ל התענה, ציווית לשבת בסוכה בחג הסוכות ומאיר'ל ישב, ציווית לשמוח בשמחת תורה

ומאיר'ל שמח. והנה, עכשיו עשית את בתו של מאיר'ל חולה, ומאיר'ל חייב לקבל זאת בשמחה, שכן חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה. אבל, ריבונו של עולם, הרי כתבת בתורתך שאין מערבין שמחה בשמחה!". חזר רבי מאיר לשמחת ההקפות, וזמן קצר אחר כך חל שיפור ניכר במצבה של החולה וחזרה לעצמה.

כוחה של לימוד התורה

מספרים על הרה"ק ר' יחזקאל אברמסקי זיע"א, שפעם אמר לו יהודי שהיה חכם בעיניו ורחוק מתורה ומצוות, רבי, מוכן אני לחזור בתשובה, ובתנאי שתפתור ותתרץ לי שלש קושיות חמורות שיש לי נגד התורה. השיבו הרב מוכן אני לשמוע את קושיותיך ולתרום רק בעוד שלושה חודשים, ובתנאי שבתקופה זאת תלמד בישיבה. הסכים הנ"ל ונכנס לישיבה. עברו למעלה מארבעה חודשים, פגשו הרב בדרך ושאלו והרי סיכמנו שתבא אלי לאחר שלשה חודשים, ומדוע לא באת? השיבו הנ"ל, רבי, מאותו זמן שהתחלתי ללמוד תורה פרחו ממני כל הקושיות נגד התורה, ועל כן לא ראיתי צורך לבוא אליך.

זמני השבת

שמחת תורה

זמני כניסת החג

ירושלים: 5:47 ת"א: 6:04

זמני יציאת החג

ירושלים: 6:58 ת"א 7:00 ר"ת: 7:37

כל הפמליא של מעלה חיכתה על הילד הזה

המונים המונים זרמו לחצרו של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א, לחוג את חג שמיני עצרת במחיצתו. ספר התורה של הבעל שם טוב הקדוש החזיק הצדיק ברשותו, אשר הגיע אליו בירושה, וכל אחד רצה לזכות בנשיקה אחת של הספר, לפחות להעיף עליו מבט, עשרות ומאות זוגות של ידיים רועדות מושטות אל המסלול, דרכו עובר ספר התורה הקדוש, מי אשר זוכה להחזיקו בידיו, ומי הזוכה לנשקו במו פיו, יש אשר נפלה בחלקו הזכות לנגוע באפס קצהו, וישנו הנאלץ להסתפק בהבטה בלבד.

ספר התורה עובר בזהירות וחרדה מיד ליד, עדי הוא נמסר לידי הקדושים של הצדיק, הוא מוריד את טליתו על פניו, ומתחיל באמירת "אתה הראת", האוירה מתלהטת ובין המתפללים עובר רטט כעין זרם חשמלי, ההתלהבות גדולה ועצומה, וכל אחד מתברך בלבבו על אשר זכה להיות נוכח במעמד רם ונשגב זה.

בין הנוהרים לחצרו של הרבי, באים גם המוני עם אנשים פשוטים על נשיהם ובניהם ועוללים רכים על זרועותיהם, הללו אנשים אלה זוכים לשימת לב מיוחדת של הצדיק, להתקרבות מיוחדת ולאהבה אין סופית, למי אשר קורא בשמו שיגש אליו, ולמי הרומז באצבעו להתקרב אליו, לילד אחד צובט הצדיק בלחיו, ולאחר מחליק בידיו הק' על פניו. בחג הסוכות של אותה שנה, ירדו מטרות עזים, הבוץ הסמיך הגיע עד לברכיים, והנסיעה היתה קשה ביותר, אך ההמונים המרובים לא התעכבו בגלל זה מלבקר אצל הצדיק, את עולליהם העמיסו על שכמם ושמם דרכם.

הגיע שמחת תורה, ספרי התורה הוצאו כבר מארון הקודש, הקהל עומד דרוך ומתוח, גם ספר התורה הקדוש של הבעש"ט בידיו של הצדיק, והדממה נמשכת. הצדיק עומד על עמדו ועיניו מופנות ללא הרף לעבר הדלת, עוברת שעה, חולפות שעות, הדוחק גדול והאוויר מחניק, אך הרבי אינו גורע עיניו מפתח בית המדרש הסגור, משל היה מחכה לאי מי חשוב ביותר, אשר בלעדיו ההקפות לא תתחלנה.

לפתע נפתחת הדלת, אל בית המדרש נכנס איש כפרי, בגדיו רטובים מזלעפות הגשם, נושא על זרועותיו ילד קטן העטוף בסמרטוטים, ומהם נודף ריח של שריפה, של חריכה, דרכם

חודרות שתי זוגות עיניים מלבבות, עיניים של ילד מישראל המעיפות מבט של חיבה על ערימת דפים חרוכים הנמצאים בידיו הקטנות. פנו מקום, פני מקום, ציווה הצדיק, מיד כאשר הלה עבר על מפתן הדלת. שביל צר נוצר באולם בית המדרש, דרכו עבר היהודי הכפרי עד למקום מעמדו של הרבי, הוא עבר במהירות בין גושי האנשים, מבלי לדעת על מה ולמה מכבדו הצדיק בכל הכבוד הזה, ועל שום מה חיכה הרבי להקפות עד בואו.

אתה הראת לדעת, רעם קולו של הצדיק, כאשר הכפרי התקרב אל הרבי ומסר לידיו את הספר תורה של הבעש"ט, כקול מים רבים נשמעו קולותיהם של המתפללים, אשר חיכו שעות לרגע מיוחל זה, פסוק אחר פסוק נאמר בין ההמון עד גמר אתה הראת, והתכוננו להקפות.

אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא, נשמע קולו של הצדיק, עת מסייע הוא בידיו הקדושים בס"ת של הבעש"ט, הנישא בידו הימנית של הכפרי, בעוד אשר בידו השמאלית נושא הוא את הילד החרוך, והשמחה הולכת וגדלה סוערת ורועמת ופורצת כל גבול. כאשר הצדיק ישב בראש השולחן הטהור, בעת עריכת הסעודה לאחר ההקפות, פנה אל אותו יהודי כפרי שהושיב לידו לספר את אשר קרה איתו.

מפיו של המספר נשמע הסיפור הבא, בן יחיד היה לו לאותו כפרי אשר התחנך בכפר מגורו בין הגוים, ולא הצליח לדעת ולהכיר אף אות לשון הקודש אחת, גם המלמד הפרטי אשר אביו הביא עבורו, לא הצליח אתו מאומה, והילד לא למד מאומה מכל אשר למד אתו.

הגיע הכפרי אל הצדיק יחד עם ילדו, ושפך לפניו את מר לבו, הרבי ציווה עליו שיקנה עבור הילד ספר תהלים קטן. הילד התאהב מאד בספר התהילים ושמר עליו כעל בבת עינו, הוא היה מוציאו תוך הדרת הכבוד מארוננו, חיבקו ונשקו כאילו היה זה היקר לו מכל.

בימים אלה ממשיך הכפרי בסיפורו, בהיותו בשדה יחד עם בנו, הבחין לפתע בעשן סמיך המתאבך אל על מתוך הכפר, נראה היה לו כאילו פרצה שריפה מתוך אחד הבתים שבכפר, אך מתפלא על שאין הוא שומע את פעמוני הכנסיה המצלצלים בכל עת שריפה בכפר.

משל ונמשל

התורה הקדושה היא ידידו האמיתי של האדם

משל לאדם אחד שהיו לו שלושה ידידים, ראובן, שמעון ולוי. את ראובן הוא אהב מאוד ונראה היו לו כי האהבה היא הדדית, גם שמעון נחשב בעיניו לידיד טוב, אם כי לא ידיד נפש כמו ראובן, עם לוי היו לו יחסים רופפים יותר מאשר עם שאר ידידיו, ומעולם לא החשיב במיוחד את הקשרים ביניהם יום אחד נקרא האיש להתייצב לפני המלך. סיבת הקריאה אל המלך לא היתה ידועה לו, והאיש נבהל מאוד וחשש מפני הצפוי לו. אולי הלשינו עליו וצפוי חלילה לעונש מוות. בצר לו פנה אל חבריו בבקשה לבוא עמו אל המלך ולהמליץ טוב בעדו, לתדהמתו הרבה סירב ראובן, שאותו החשיב לידידו הנאמן לבוא עמו. גם שמעון חברו השיב את פניו ריקם, הוא אמנם הסכים לבוא עמו כברת דרך, אולם מראש אמר לו כי הוא מוכן ללוותו רק עד שער המלך, כי הוא חושש להיכנס פנימה. בלית ברירה פנה האיש ללוי, למרות ששני הידידים הגדולים סרבו להיכנס עמו אל המלך, ניתן היה לצפות שהשלישי בוודאי לא יסכים, והנה, להפתעתו הרבי נענה לוי ברצון, הסכים לבוא עמו אל המלך ואף הבטיח לעשות כל מאמץ כדי ללמד עליו סגוריה. בסופו של דבר ראובן כלל לא הטריח עצמו ללוות את ידידו, שמעון ליווה אותו עד פתח ארמון המלוכה כפי שהבטיח, אולם לא נכנס פנימה, ולוי נכנס אל המלך, המליץ טוב בעדו והצילו. אז התברר שהידיד האמיתי אשר מוכן להושיט יד ולסייע בעת צרה, הוא דוקא אותו אדם שמתחילה לא חשבוהו לאוהב מסור כמו האחרים.

והנמשל: הממון החביב על האדם ביותר דומה לראובן, במשך כל ימי חייו מתחזה הממון כידיד דגול של האדם ומוליכו שולל, לאדם נדמה כי על ידי העושר הוא מבטיח את עצמו מפני צרות וסבל, אולם יום המוות שהוא שעת מבחן לידידות אמת, חושף את המציאות האמיתית, וכמאמר התנא: בשעת פטירתו של אדם אין מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד (אבות פ"ו). הכסף אינו עומד לימינו של האדם בעת צרה קשה זו והוא אפילו אינו מלווה אותו בדרכו האחרונה. בני המשפחה והידידים משולים לשמעון במשל הנ"ל, הם אמנם לא נושעים את האדם בעת פטירתו, הם מבכים אותו ומלווים אותו עד לקבר, אך שם הם נפרדים ממנו ועוזבים אותו לנפשו, תורה ומעשים טובים בלבד, כלשון המשנה במסכת אבות, הם הידידים הנאמנים הממשיכים ללוות את האדם עד לפני כיסא הכבוד.

(בשם החפץ חיים זיע"א)

לפתע עברה חלפה במוחו מחשבה מוזרה, אולי ביתו הוא זה אשר ממנו בוקעים להבות העשן, ואשר בגלל כן, אין הפעמונים משמיעים צלצול של הצלה, שניהם, האב והילד מיהרו ורצו אל הכפר, עד שהתקרבו אל ביתו, והנה השערות נתאמתה, ביתם הקטן והדל היה למאכולת אש, והגויים שמסביב, עומדים שלובי זרוע, ועל פניהם שמחה של ניצחון על ביתו של היהודי, אשר עוד מעט ויקרוס תחתיו.

בראותו כי הבית נהיה למאכולת אש, וממילא לא יצליח להציל ממנו מאומה, מיהר אל הרפת, אולי יצליח לפחות להציל בעלי החיים, אך בעודו עומד ליד הרפת, והנה הגיעו לאזניו קולות חרדה מהולים בשמחה, הוא מיהר שוב אל ביתו, ולפניו מתגלה מחזה אימים, בנו הקטן קפץ במהירות רבה לתוך הבית, ממנו בוקעים להבות אש, בעוד אשר הגויים מסביב לועגים בקול על היהודון הקטן הלזה, אשר הלך להציל את כספו השווה אצלו יותר מחייו.

הכפרי עמד רגע נדהם ולא ידע מה לעשות, בעודו מחליט לקפוץ אף הוא ולהציל את בנו יחידו, כבר חזר הילד בקפיצה חזרה, ובידו ספר התהלים הקטן, אשר דפיו התחילו כבר לבעור, והוא עצמו בגדיו ושערותיו אפופים אש ונראה היה כל כולו כגוש להבה.

אבי הילד ואמו הנדהמים, התחילו להמטיר עליו גושי עפר, עד אשר הצליחו לכבות את הלהבות אשר אפפו את הילד, כאן נתרכבו גם לבות האבן של הגויים, אשר הסתכלו על הילד כעל נפש קדוש, ועזרו אף הם לכבות את האש המשתוללת. כאשר נגמר העסק, מיהר הכפרי לעטוף את ילדו החרוך ואץ העירה שלא לאבד חלילה את ההקפות של הצדיק.

הלא תבינו איפוא נענה הצדיק, כאשר הכפרי גמר את סיפורו על מה ולמה חיכיתי עם ההקפות, וכי מדוע לא אחכה עליו? עת חיכתה כל הפמליא של מעלה על הילד הזה, אשר סיכן את נפשו להציל את התורה.

צין אדם לחברו

כעס מעושה

מסופר על רבה של ירושלים עיה"ק הרה"ק רבי שמואל מסלנט זיע"א, שפעם באו לביתו שני אנשים להתדיין בפניו דיני ממונות, ואחד מבעלי הדין שיצא חייב, התפרץ בחמת זעם ואמר: אני אשבור את כל השמשות שבבית הרב. כששמע כך רבי שמואל פנה לסובבים אותו ואמר: "מה אתם חושבים שאני אשב בשקט ולא אעשה כלום?" דברים אלו הפחידו את האיש ומיד ברח מהבית. לאחר שהאיש הלך, שאלו האנשים את הרב מה התכוון לעשות? השיב להם רבי שמואל: התכוונתי ללכת מיד לזוג שיתקין שמשות חדשות.

אוהב ישראל

מסופר על הרה"ק רבי מנחם מענדל מלינסק זיע"א (יומא דהילולא כ"ג תשרי) שנוהג היה לחתום תמיד במכתביו את שמו בצירוף "אוהב ישראל". פעם קרה כשהגיע בחתימתו לתיבות אוהב ישראל, נפל העט מידו. הרים את העט ושוב לא הצליח לחתום, הבין הצדיק שמן השמים מעבבים אותו, והתחיל לבכות מרה: מידה טובה אחת היתה לי ואף זו נטלו ממנו. פשפש במעשיו שמא העליב או הכאיב למי שהוא, פשפש ולא מצא. קרא לבני ביתו ושאל אותם שמא העליבו הם את מי שהוא? והוברר שבאותו בוקר בא לביתו איש פשוט ומגושם, ורצה להיכנס אל הרבי ובני ביתו לא נתנו לו להיכנס. מיד צוה הצדיק שילכו לחפשו ולהביאו אליו, חפשו אותו ולא מצאוהו, לבסוף שמעו שהלך למקום שאינו הגון, הלכו לשם והביאו אותו לרבי, וסיפרו לו היכן מצאוהו. רבי מנחם מענדל לא שם לב לדבריהם, וקיבלו בסבר פנים יפות, ונהג בו כבוד גדול, וצוה להוציא עבורו כיבוד משקה ומיני מזונות,

וביקש ממנו סליחה על שהעליבוהו בבוקר, האיש כשראה איך הרבי מחבבו ומכבדו, נכנסו הרהורי תשובה בלבו ובסוף חזר בתשובה שלימה ונעשה בעל תשובה גמור.

סניגורם של ישראל

מסופר על יהודי שהיה עוזר של ספר, שעבר פעם בערב ראש השנה על יד ביתו של הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א (יומא דהילולא כ"ה תשרי). הלך אותו עוזר בגלוי ראש, ושרעותיו עשויות בלורית. הצדיק ראהו דרך החלון, וקראו להיכנס אליו. נכנס, והצדיק שאלו: למה לך הבלורית הזאת? השיבו הלה כי יש לי עסק עם שרים ופריצים' הבאים להסתפר ואני צריך להתנאות בפניהם. שמע נא אמר לו הצדיק אני נותן לך אדום אחד בשכר שתסיר את בלוריתך, הרי יש בזה משום "ובחקתיהם לא תלכו" (ויקרא יח, ג). לא! השיב הבחור. הוסיף הצדיק ואמר אתן לך שלושה אדומים בעד זה. והבחור אינו מסכים. הוסיף לו הצדיק עוד ועוד, עד שהגיע לעשרים אדומים, והבחור באחת: לא. אז אמר לו הצדיק: אם תסיר תכף את בלוריתך, אני מבטיח לך עולם הבא! מששמע הבחור דברים אלה, חטף מיד מתוך כיס בגדו מספרים, וברגע אחד גזז את כל בלוריתו.

עמד הצדיק מבארדיטשוב והמליץ לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם! ראה נא, מה גדולה ומה חזקה היא אמונתם של היהודים, אפילו של הפשוטים ביותר! כמה יגיעות צריך אדם שכוה ליגע, וכמה טרחות הוא צריך לטרוח, עד שירוויח אדום אחד, וכל שכן שעשרים אדומים הוא סכום עצום לפניו, ובכל זאת מה שלא רצה לעשות בעד עשרים אדומים עשה בעד חלק לעולם הבא, אף שמעולם לא ראה את אותו עולם הבא בעיניו.

הילולא דצדיקא

שמחת תורה כ"ב תשרי

הרה"ק רבי אהרן מסטראשעלי (עבודת הלוי) ב"ר משה (תקפ"ט).

יום ראשון כ"ג תשרי

הרה"ק רבי מנחם מענדל מלינסק ב"ר יעקב (אבי הרה"ק ר"צ מראפשיץ - תקס"ד)

יום שני כ"ד תשרי

הרה"ק רבי יעקב יוסף מפולנאה ב"ר שמשון (תולדות יעקב יוסף - תקמ"ב)

יום שלישי כ"ה תשרי

הרה"ק רבי בנימין מזלאוויץ ב"ר אהרן (אהבת דודים - תלמיד הבעש"ט - תקנ"ב)

הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב ב"ר מאיר (תק"ע)

הרה"ק רבי משה סופר ב"ר שמואל (חתם סופר - ת"ר)

יום רביעי כ"ו תשרי

הרה"ק רבי אשר (הראשון) ב"ר אהרן הגדול מקארלין (תקפ"ב)

הרה"ק רבי אהרן ב"ר מרדכי מויטומיר (תולדות אהרן - תקפ"ב)

יום חמישי כ"ז תשרי

רבינו יצחק הזקן בן רבינו שמואל

(ר"י מבעלי התוספות)

רבי אלעזר רוקח ב"ר שמואל שמעלקא (מעשר רוקח - תק"ב)

הרה"ק רבי אריה לייב הכהן ב"ר יוסף

(קצות החושן - תקע"ג)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מאונה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "בם אני אודך" רמ"ד יוסף הדרש" על המעשרים.

שנים מקרא ואחד תרגום (א')

(א) חייב אדם לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו השבוע, שנים מקרא ואחד תרגום. (שו"ע אור"ח סימן רפ"ה סעיף א')

(ב) ירא שמים ילמד גם פירוש רש"י על פרשת השבוע. (שם סעיף ב')

(ג) מצוה מן המובחר לקרותו בערב שבת, או מיום ראשון של אותו השבוע, ואם לא הספיק, ישרים לפני שעת אכילה בשבת, ואם לא

הספיק, ישרים לפני מנחה בשבת, ואם לא הספיק, ישרים עד יום רביעי בשבוע הבא, ובדיעבד ישרים עד שמחת תורה. (שו"ע שם סעיף ג'-ד', ובשלחן ערוך הרב שם סעיף ה'ר')

(ד) יש נוהגין לקרוא כל פסוק בנפרד שנים מקרא ואחד כך תרגום, ויש נוהגין לקרוא כל פרשה פתוחה או סתומה שנים מקרא ואחד כך תרגום. ומנהג הראשון יותר נכון. (שלחן ערוך הרב שם סעיף ג')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ

הרה"ק רבי משה סופר ב"ר שמואל (חתם סופר)

נלב"ע כ"ה תשרי תנצב"ה